

Jelentés az egészségügy helyzetéről Ausztriában (2005-2014/15)
Österreichischer Gesundheitsbericht 2016 –
Berichtszeitraum 2005-2014/15

Bundesministerium für Gesundheit und Frauen, Dezember 2017 (273 p.)

Forrás Internet-helye:

<https://www.bmgf.gv.at/cms/home/attachments/6/7/3/CH1066/CMS1515593643220/gesundheitsbericht2016.pdf>

Demográfiai helyzet

- Ausztria lakossága 2014-ben 8,54 millió fő volt. A 0-14 év közöttiek aránya 14%, a 60 éveseké és annál idősebbeké 24% volt.
- Miközben a 15 év alattiak aránya folyamatosan csökkent és 2050-ig előreláthatóan stagnálni fog, a 60 éveseké folyamatosan növekedik.
- A lakosság lélekszámának növekedése főleg 2009. óta a bevándorlásnak tulajdonítható. A lakosság számának növekedése különösen Bécsben erőteljes.

Születéskor várható élettartam és az egészségi állapot önértékelése

- A 2014-ben született lányok várható élettartama 83,7 év, a fiúké 78,9 év. Az utóbbi években ez tovább növekedett, a nők és férfiak közötti különbség csökkent.
- A nők 67, a férfiak 66 jó egészségben töltött életévre számíthatnak. A jó egészségben töltött várható élettartam erőteljesebben növekedik, mint összességében a születéskor várható élettartam, a betegségben töltött életszakasz tehát megrövidül.
- A nők több életévet töltenek betegségben, mint a férfiak.
- A 15 év fölötti lakosság 79%-a jónak vagy nagyon jónak ítéli meg saját egészségi állapotát. 2006/2007. óta elsősorban az időskorú lakosság körében tapasztalható pozitív elmozdulás.

Krónikus betegségek

- A 15 év fölötti lakosság 36%-a – mintegy 2,6 millió ember – valamilyen krónikus megbetegedésben szenved. A nők minden korcsoportban fokozottabban érintettek, mint a férfiak.
- A leggyakoribb krónikus megbetegedések/egészségi problémák: a hátfájás és az allergiák (24-24%), a magas vérnyomás (21%) és a nyakfájás (19%).
- Az összlakosság 12%-a, de a 60 év fölöttiek 29%-a artrózisban szenved, a nők gyakrabban, mint a férfiak.

- A lakosság 5%-a, a 60 év fölöttiek 12%-a cukorbetegségben szenved. Évente (2012–2014) 33.000-en betegednek meg 2-es típusú diabéteszben (393/100.000 fő); a férfiak gyakrabban, mint a nők.
- 2014-ben 7.200 nő és 12.000 férfi szenvedett akut miokardiális infarktust.
- 2014-ben az ischaemiás szívrohamok száma nők és férfiak körében egyaránt 10.000 volt.
- A rákos megbetegedésekben megbetegedők száma évente 40.000. A nők körében a tüdőrák és a melanómák száma, valamint a tüdőrákban való halálozások száma növekedett. A rákos megbetegedések a 45 év alatti lakosság körében a nőket, a 45 év fölötti lakosság körében a férfiakat érintik gyakrabban. Leggyakoribb lokalizációk: a mellrák (nőknél), ill. a prosztaták (férfiaknál), valamint az emésztőszervek (elsősorban a bél).

Lelki egészség

- A lakosság 8%-ánál fordul elő orvosilag diagnosztizált depresszió, a nők körében gyakrabban.
- A pszichés megbetegedésekkel összefüggő betegállományban (a betegállományban levők 2%-a) levők száma 2005-höz viszonyítva növekedett, nők körében erőteljesebben.
- Ausztriában évente mintegy 1.300 személy követ el öngyilkosságot. Kétharmaduk férfi. 100.000 lakosra férfiaknál 26, nőknél 7 haláleset jut.

Sérülések

- 2014-ben az utóbbi tizenkét hónap során a 15 év fölöttiek 11%-a szenvedett szabadidőben, háztartási tevékenység során vagy közlekedésben sérülést. Férfiak gyakrabban, mint a nők.
- A sérülések, elsősorban a fiatalok és férfiak körében az idő előtti halálozás legfontosabb okait képezik. Ezek okozzák a legtöbb elveszített életévet.
- A halálos sérülések száma az elmúlt tíz év során enyhén csökkent, főleg a férfiak körében.

(Idő előtti) halálozás

- A halálozások száma évente 80.000. 2014-ben a halálozási ráta férfiaknál 100.000 lakosra 1.200 haláleset, nőknél 800 haláleset volt.
- A leggyakoribb halálokok a 15-29 év közöttiek körében a sérülések és mérgezések, a 30-59 év közöttiek körében a rákos megbetegedések, továbbá a szív- és érrendszeri megbetegedések, sérülések és mérgezések. A 60 év fölötti lakosság körében a leggyakoribb halálokok a szív- és érrendszeri és rákos megbetegedések.

- Évente 18.500 személy hal meg, még mielőtt elérné 70-ik életévét. Az életkor szerint standardizált halálozási ráta férfiaknál (339) kétszer akkora, mint nőknél (179).
- A 70 éves életkor alatti idő előtti halálozások legfőbb okai a rákos megbetegedések. Az idő előtti halálozás okát egyötödüknél a szív- és érrendszeri megbetegedések képezik.

Individuális egészségi determinánsok

- A lakosság 32%-a túlsúlyos, szűk 14%-a elhízott; férfiak gyakrabban mint a nők.
- A túlsúlyosság/elhízottság prevalenciája az életkorral arányosan növekedik. Fiatalok (15-30 évesek) körében a túlsúlyosok és elhízottak aránya 2006/2007. óta jelentősen növekedett.
- A 15 év fölöttiek 35%-a naponta fogyaszt zöldséget és gyümölcsöt; a nők minden korosztályban gyakrabban.
- A lakosság egynegyede teljesíti az egészséges testmozgásra vonatkozó ajánlásokat; a férfiak gyakrabban.
- A lakosság 24%-a, a 15-29 év közöttiek 30%-a naponta dohányzik. Az utóbbi év során a mindennap dohányzók 32%-a tett kísérletet a leszokásra. A lakosság 15%-a naponta legalább egy órán keresztül ki van téve a passzív dohányzás ártalmainak.
- A lakosság 6%-a naponta vagy majdnem naponta fogyaszt alkoholt. 18% absztinens, a férfiak és az idősebbek gyakrabban fogyasztanak alkoholt.
- Becslések szerint az opiátokat kockázatos mértékben fogyasztók száma Ausztriában 29.100 és 32.600 között mozog. Ezek fele Bécsben él, háromnegyede férfi.
- Az osztrák lakosság 52%-a korlátozott (problematikus vagy elégtelen) egészségkompetenciával rendelkezik. Ez az egészségfejlesztés területén a legalacsonyabb.

Az egészség szempontjából releváns életkörülmények

- A lakosság 14%-át (1,18 millió fő) az elszegényedés fenyegeti. 9% a kilenc definiált alapszükséglet közül legalább hármat nem tud teljesíteni, tehát anyagi nélkülözésben (deprivációban) él. Különösen sebezhető csoportok: a gyermeküket egyedül nevelő szülők, az egyedülálló idős korú nők, a sokgyermekes családok, az osztrák állampolgársággal nem rendelkezők és az alacsony képzettségűek.
- Az osztrák lakosság több mint fele jelentősebb mértékű közösségi támogatásra számíthatna, 9%-a alacsonynak találja a közösségi támogatást. A támogatás mértéke a 60 év fölöttiek körében csökken. A 11-13-15 éves fiúk 86%-a és a lányok 84%-a könnyen vagy nagyon könnyen beszél anyjának a számára fontos dolgokról. Az apák tekintetében ez az arány 77%, ill. 61%.

- Az elmúlt években csökkent a nitrogén-dioxid koncentráció és a szálló por terhelés. Enyhén csökkent az ózonerhelés is.
- A lakosság 11%-a van kitéve lakókörnyezetében átlagosan 60 dB fölötti utcai zajterhelésnek, 14%-nak éjszaka 50 dB vagy annál magasabb zajterhelést kell elviselnie. A 15 év fölöttiek 10%-a úgy érzi, hogy lakókörnyezetében erőteljes vagy nagyon erőteljes zajterhelésnek van kitéve.

Ambuláns és aktív kórházi ellátás

- 2014-ben 6.400 szabadfoglalkozású általános orvos (60%-uk betegpénztári szerződéssel), 10.400 szabadfoglalkozású szakorvos (35%-uk betegpénztári szerződéssel) és 3.800 fogorvos (74%-uk betegpénztári szerződéssel) állt az osztrák lakosság rendelkezésére.
- Létezik még 900 önálló ambulatórium (elsősorban a fizikális medicina, a képekotó eljárások és a fogászat és állcsontsebészet területén), továbbá 1.328 gyógyszerár.
- 2014-ben Ausztriában 165 aktív kórház (124 állami egészségügyi alpból finanszírozott kórház – *Fondskrankenanstalt*, 34 szanatórium és 7 baleseti kórház) működött, amelyek összesen 49.000 aktív ágygal rendelkeztek. Az ágyak többségét a belgyógyászat, sebészet, baleseti sebészet és a szülészet/nőgyógyászat területén működtetik. Miközben az aktív ágyak száma csaknem minden területen csökkent, az aktív geriátria területén az aktív ágykontingenst jelentősen felduzzasztották.

Pszichoszociális ellátás, aktív és részben fekvőbeteg pszichiátriai ellátás

- Ausztriában 2014-ben 765 pszichiáter (19%-uk betegpénztári szerződéssel), 100 gyermek és ifjúsági pszichiátriai, ill. gyermek és ifjúsági neuropszichiátriai végzettséggel rendelkező szakorvos és 950 PSY-III-diplomával rendelkező orvos folytat praxist (mindegyik csoport egynegyede betegpénztári szerződéssel).
- 2014 végén 8.300 személy volt jogosult önálló pszichoterápiás tevékenységre, 9.200 személy szerepelt a klinikai pszichológusok névjegyzékében.
- 28 pszichiátriai ambulancia áll a lakosság rendelkezésére.
- A fekvőbeteg ellátás területén 3.467 ágy áll az általános pszichiátriai ellátás (ebből 404 nappali kórházi ágy) és további 885 ágy a szenvedélybetegséggel diagnosztizált személyek ellátásának (ebből 26 nappali kórházi hely) rendelkezésére. A gyermek és ifjúsági pszichiátriai osztályokon 349 ágy (ebből 59 nappali kórházi ágy) áll rendelkezésre.
- A pszichoszomatikus ellátás területén 397 ágy (ebből 24 nappali kórházi ágy) áll a felnőttek és 126 ágy a gyermekek és fiatalok ellátásának rendelkezésére.

Kórházi rehabilitáció

- Ausztriában 78 kórházi rehabilitációs intézet működik, 10.000 ágygal.

Tartós ápolás

- 2014-ben szűk 460.000 személy (a lakosság (5,3%-a) részesült pénzbeli ápolási díjban, ezek több mint fele az 1. és 2. ápolási fokozatban. Ezeknek az embereknek a 78%-a 65 éves vagy annál idősebb.
- 2014-ben a mobil szolgálatok területén 16 millió szolgáltatási óra nyújtására került sor, a fekvőbeteg szektorban 65.600 hely állt rendelkezésre.

Felnőttek részére nyújtott hospice- és palliatív ellátás

- A fekvőbeteg ellátás területén 2015-ben 39 palliatív osztály (316 ágygal) és 9 fekvőbeteg hospice (93 ágygal) állt rendelkezésre. Részben fekvőbeteg ellátást nyújt 4 nappali hospice, amelyek 28 hellyel rendelkeznek.
- A mobil ellátás területén 47 palliatív konziliáriusi szolgálat, 55 mobil palliatív team és 160 hospice-team áll a lakosság rendelkezésére.

Az ellátás minőségének kiválasztott kimeneti indikátorai

- 2014-ben az egészségügyi rendszer 5.700 halálesetet potenciálisan befolyásolhatott volna, ezek 55%-a férfiakat érintett (életkori standardizálás szerint: 100.000 lakosra 87 férfi és 63 nő).
- Az idő előtti, az egészségügyi rendszer által potenciálisan befolyásolható halálozás jelentősen csökkent.
- 2014-ben több mint 1.000 akut miokardiális infarktust szenvedő személy halt meg kórházi tartózkodásának első harminc napjában (100 kórházi tartózkodásra 6,4 haláleset); a tendencia csökkenő.
- A 70 év fölöttiek több mint fele potenciálisan inadekvát gyógyszereket szed.

Terhesség és szülészet

- 2014-ben Ausztriában 82.000 gyermek született. 8%-uk koraszülött volt. A csecsemők 7%-a 2.500 grammnál alacsonyabb testsúllyal jött világra.
- A gyermekek egyharmadát császármetszéssel hozták világra. A császármetszések száma az utóbbi 15 év során több mint megduplázódott.
- 2014-ben 1.700 újszülött anyja 20 év alatti volt (az összes szülés 2,1%-a). 2004. óta a teenager-anyák számának jelentős csökkenése figyelhető meg.
- Csecsemőhalálozás: 1.000 élveszületésre 3,0 haláleset. Az 1970-es évek óta erőteljesen, az 1990-es évek óta továbbra is csekélyebb mértékben csökken.